

Т. 16

~~Т. 16. Р. 2~~
~~№ 20. Р. 16~~

ПЕРСАДНА
ИОТЕКА

11

РАБИНДРАНАТЪ ТАГОРЪ

ГИТАНДЖАЛИ

ЖЕРТВЕНА ЛИРИКА

»ПРОСВѢЩЕНИЕ«

УНИВЕРСАЛНА БИБЛИОТЕКА

11

РАБИНДРАНАТЪ ТАГОРЪ

ГИТАНДЖАЛИ

ЖЕРТВЕНА ЛИРИКА

*ПРЕВЕДЕ ОТЪ РУСКИ
САВА ЧУКАЛОВЪ*

ИЗДАТЕЛСТВО „ПРОСВѢЩЕНИЕ“, А. Д.
СОФИЯ, ЛЕГЕ, 3.

№ 1297/96 II

Ти ме създаде безконеченъ, такава е твоята воля. Този съсждъ отъ прѣстъ ти изпразвашъ непрестанно и пакъ го напълвашъ съ новъ животъ.

Този малкъ каваль отъ трѣстика ти разнасяшъ по хълмове и долини и свиришъ на него мелодии вѣчно нови.

Отъ безсмъртното докосване на твоитѣ ржце моето слабо сърдце се преизпълва отъ радостъ и ражда слова неизречени.

Твоитѣ безбройни дарове падатъ сами върху тѣзи малки, малки ржце. Вѣкове минаватъ, но ти все още изливашъ своитѣ дарове, и все още има мѣсто за тѣхъ!

*

Когато ми заповѣдашъ да пѣя, струва ми се, че сърдцето ми ще се прѣсне отъ гордостъ; азъ гледамъ лицето ти и сълзи бликватъ въ моитѣ очи.

Всички тегла и тревоги на моя животъ се превръщатъ въ сладка хармония, — и духътъ ми разперя криле, като радостна птица надъ море.

Азъ зная, че моята пѣсенъ ти е угодна. Азъ зная, че предъ тебе мога да застама само съ пѣсенъ.

Съ крайчеца на широко разпереното крило на моята пѣсенъ азъ се докосвамъ до твое-
то стѣпало, което никога не бихъ дрѣзналъ
да достигна.

Опияненъ отъ радостъта на пѣснопѣнието,
азъ се забравямъ и те наричамъ мой приятелъ
— тебе, моятъ Господь.

*

Азъ не зная какъ пѣешъ ти, Учителю! Азъ
слушамъ въ безмълвно очудване.

Свѣтлината на твоята пѣсенъ озарява свѣ-
та. Диханието на твоята пѣсенъ се лѣе по не-
бесата. Свещениятъ потокъ на твоята пѣсенъ
разрушава всички бентове и бързо се носи
напредъ.

Сърцето ми жадува да се съедини съ твоя-
та пѣсенъ, но напразни сж усилията на моя
гласъ. Азъ жадувамъ за думи, но думитѣ не
се превръщатъ въ пѣсни — и азъ извиквамъ
отъ отчаяние.

Ахъ, ти си пленилъ сърдцето ми въ без-
крайнитѣ мрежи на твоята пѣсенъ, Учителю!

*

Животе на моя животъ! Азъ винаги ще
се мжча да запазя въ чистота тѣлото
си, защото твоео животворно допиране до-
косва всички части на тѣлото ми.

Азъ винаги ще се мжча да запазя мислитѣ

си отъ лъжа, защото зная, че ти си оная истина, чиято свѣтлина гори въ мене.

Азъ винаги ще се мъча да изгонвамъ всѣко зло отъ сърдцето си и да насаждамъ тамъ любовта, защото зная, че ти пребивавашъ въ неговия най-съкровень кжтъ.

И моята целъ ще бжде — въ всѣко дѣло да проявявамъ тебе, защото зная, че ти ще ме подкрепишъ.

*

Позволи ми за мигъ да седна до тебе. Работата си ще довърша после.

Когато съмъ лишенъ отъ съзерцанието на твоето лице, моето слабо сърце не знае спокойствие, ни почивка, и моята работа става безкрайна мъка въ безбрѣжното море на мжитѣ.

Лѣтото сега ми донесе своитѣ въздишки и шепоти, и пчелитѣ пѣятъ по цѣвналитѣ храсти.

Дойде време да седна до тебе и да пѣя хваления на живота срѣдъ това мълчание и изобилно спокойствие.

*

Откжсни този цвѣтець и го вземи — не се бави. Боя се, че ще повѣхне и ще се смѣси съ праха.

Макаръ за него и да нѣма мѣсто въ твоя венець — удостой го да изпита мъката отъ

допирането на твоята ржка и го откжсни! Боя се, че не ще забележа свършека на деня, и че ще мине времето за жертвоприношение.

Макаръ цвѣтецътъ да не е красивъ и ароматътъ му да е слабъ, откжсни го докато не е късно, и го възложи заедно съ другитѣ цвѣтя.

*

Моята пѣсенъ захвърли всички украшения. Тя нѣма премѣни и накити. Тѣ биха омрачили нашия съюзъ. Тѣ биха ни пречили, тѣ биха заглушили твоя шепотъ.

Пустославието на поета засрамено се разсейва предъ тебе. О, поете-учителю, азъ съдамъ при твоитѣ нозе. Нека животътъ ми бжде простъ и правдивъ, като кавалъ отъ трѣстика, който ти изпълвашъ съ звукове.

*

Игритѣ вече не радватъ детето, облѣчено въ царски одежди и скжпоценни огърлици, — дрехитѣ сковаватъ всѣка негова крачка.

Страхувайки се да ги не скжса или изцапа, то страни отъ свѣта и не смѣе да се помръдне.

Майко, не сж полезни твоитѣ златни вериги, щомъ тѣ го откжсватъ отъ здравия прахъ на земята, щомъ тѣ го лишаватъ отъ общуване съ великата красота на човѣшкия животъ.

*

О глупецо, ти се старвешъ самъ себе си да носишъ на плещитѣ си! Ти молишъ за милостиня предъ собствената си врата.

Остави твоето бреме върху плещитѣ на оногова, който има сила всичко да вдигне, чието иго е благо.

Твоето желание изведнажъ гаси пламъка на свѣтилника, до който пламъкътъ се допира съ своето дихание. То е нечестиво, а отъ ржцетѣ на нечестивцитѣ дарове не се взематъ.

*

Ето твоето подножие — нозетѣ ти почитватъ между най-беднитѣ, най-сиротнитѣ, най-онеправданитѣ.

Когато искамъ да се преклоня предъ тебе, азъ не мога да достигна глѣбината, дето почиватъ твоитѣ нозе, — между най-беднитѣ, най-сиротнитѣ, най-онеправданитѣ.

Гордостъта нѣма достѣпъ тамъ, дето ти ходишъ въ смирени одежди, — между най-беднитѣ, най-сиротнитѣ, най-онеправданитѣ.

За сърдцето ми нѣма пѣть тамъ, дето ти пребивавашъ между най-беднитѣ, най-сиротнитѣ, най-онеправданитѣ.

*

Не пѣй, не славослови, не претакай брое-
ниците! Кому се покланяшъ въ този
уединенъ жгълъ на храма, чиито двери сж

затворени? Отвори очитѣ си и ще видишь, че твоятъ Богъ не е предъ тебе!

Той е тамъ, дето орачътъ пори твърдата земя и камънарътъ чука камъни. Той е съ тѣхъ подъ дъждъ и зной, и неговитѣ дрехи сж прашни. Свали своя свещенъ плащъ и като него иди при тѣхъ.

Освобождение? Но де да го намѣримъ? Нашиятъ Богъ съ радость е поелъ върху себе си оковитѣ на творението, той вѣчно е свързанъ съ насъ.

Напусни своето съзерцание, остави цвѣтята и каденията! Каква полза, ако дрехитѣ ти се превърнатъ въ дрипи! Иди при него и се труди тамъ съ потъ на лицето си.

*

Странствуването ми е дълго, и пжтьтъ ми — безкраенъ. Азъ седнахъ въ колесницата на зората и устремихъ своя пжть по свѣтовнитѣ пустини, като оставяхъ следи върху планетитѣ и звездитѣ.

Това е най-далечниятъ, но и най-близъкъ къмъ самия мене пжть, най-забърканиятъ, но довеждащъ до най-съвършенната простота на пѣсенъта.

Странникътъ трѣбва да хлопа на всѣка чужда порта, за да намѣри своята, трѣбва да преброди всички свѣтове, за да стигне най-сетне до съкровения олтарь.

Погледътъ ми блуждаеше навсѣкжде, — и

ето, азъ затворихъ очитъ си и рекохъ: „Ти си тукъ!“

Въпросътъ и викътъ: „о, кжде?“ се разливатъ като рѣки сълзи, и тѣхнитѣ води заливатъ свѣта съ вѣрата: „азъ съмъ!“

*

Пѣсенъта, съ която дойдохъ при тебе, остана недопѣта до днесъ.

Времето си прекарвахъ въ това, че настройвахъ и престройвахъ своята лира.

Ритъмътъ ми избѣгваше, думитѣ не се редѣха тъй както трѣбва; само сърдцето ми се кжсаше отъ неутолима жажда.

Цвѣтецътъ не се разцѣфваше, само вѣтрътъ се носѣше като въздишка.

Азъ не видѣхъ лицето му, не доловихъ неговия гласъ, азъ чухъ само тихи стѣпки по пѣтя предъ моята кжща.

Дългиятъ день премина въ приготвяне мѣсто за него: но свѣтилникътъ не бѣше запаленъ и азъ не можехъ да го приема въ кжщата си.

Азъ живѣя съ надежда за срѣща съ него, но тази срѣща все не идва и не идва.

*

Желанията ми сж много и тжженъ е моятъ викъ, но ти винаги си ме спасявалъ съ суровъ отказъ; и отъ тази мощна милостъ е пропитъ цѣлиятъ ми животъ.

Отъ день на день ти ме правишъ все по-достоенъ за онѣзи прости, велики и неискани дарове, които ми прашашъ, — тѣзи небеса, това тѣло, този животъ и този разумъ, — като ме предпазвашъ отъ нещастieto на прекомѣрнитѣ желанія.

Има часове, когато азъ безсилно чезна, има часове, когато се пробуждамъ и бързамъ къмъ своята целъ; но ти неумолимо бѣгаешъ отъ мене.

Отъ день на день ти ме правишъ все по-достоенъ да те възприема напълно, като ми отказвашъ винаги и ме запазвашъ отъ напастъта на слабитѣ и невѣрни желанія.

*

Азъ съмъ тукъ, за да пѣя на тебе. Въ твоитѣ чертози за мене има кжтъ.

Въ тоя свѣтъ нѣма работа за мене; моятъ безполезенъ животъ може да се излѣе само въ едни безцелни звукове.

Когато настане часътъ за безмълвно служене на тебе въ тъмния полунощенъ храмъ, заповѣдай ми, о владико мой, да застана предъ тебе съ пѣснопѣние!

Когато въ утринния въздухъ звучи златна арфа, направи ме достоенъ да бжда призванъ отъ тебе.

*

Азъ бѣхъ поканенъ на този свѣтовенъ пиръ, и животътъ ми бѣше благословенъ. Очитѣ ми видѣха и ушитѣ ми чуха.

Менъ се падна да свиря на този пиръ, и азъ направихъ всичко, което можахъ.

Сега азъ питамъ: дойде ли, най-сетне, времето, когато ще мога да влѣза и видя твоя ликъ, и да ти принеса въ жертва моето безмълвно приветствие?

*

Азъ чакамъ само твоего позволение, за да се предамъ, най-сетне, въ неговитѣ ржце. Ето защо съмъ виновенъ въ толкова грѣшки.

Дохождатъ съ закони и правила да ме свържатъ здраво; но азъ постоянно ги отбѣгвамъ, защото чакамъ само позволение да се предамъ най-сетне въ неговитѣ ржце.

Хората ме осжждатъ и наричатъ безучастенъ; азъ не се съмнявамъ, че тѣ сж прави въ своето осжждане.

Пазарниятъ день е свършенъ и работникътъ — свободенъ. Тѣзи, които напразно ме зовѣха, си отидоха разгнѣвени. Азъ чакамъ само позволение, за да се предамъ най-сетне въ неговитѣ ржце.

*

Облаци се трупатъ и свѣтлината гасне. Уви, моя любовъ, защо ме карашъ да чакамъ прадъ вратата въ самота?

Презъ време на дневнитѣ грижи азъ прекарвамъ срѣдъ тълпата, но въ този тжжень, тихъ часъ, азъ принадлежа само на тебе.

Ако ти не ми покажешъ лицето си и ако ме отхвърлишъ, азъ не зная какъ ще прекарамъ тѣзи дълги, дъждовни часове.

Азъ гледамъ далечния небесенъ мракъ и сърдцето ми въ плачъ блуждае съ безпокойния вѣтъръ.

*

Ако ти мълчишъ, азъ ще напълня сърдцето си съ твоето мълчание и ще се предамъ нему. Азъ ще пазя тишина като звездна нощъ, която не склапя очи и смирено навежда глава.

Утрото ще дойде непремѣнно, мракътъ ще изчезне, и твоятъ гласъ, като златни ручей, ще се пролѣе отъ небесата.

И думитѣ ти ще зазвучатъ като пѣсни отъ всѣко гнѣздо на моитѣ птици, и твоитѣ мелодии ще цѣфнатъ като цвѣтя въ моитѣ горски джбрави.

*

Уви! Презъ времето, когато цвѣтѣше лотосътъ, моитѣ мисли блуждаеха нейде далеко, и азъ не знаехъ за това. Моята кошница оставаше праздна и цвѣтецътъ остана незабелѣзанъ.

Само понѣкога ме обхващаше тжга, азъ се пробуждахъ отъ своята дрѣмка и усѣцахъ следа на благоухание въ вълнитѣ на южня вѣтъръ.

Тази едва уловима радостъ мжчеше моето сърдце съ желанія, и менъ се струваше, че това е горещото дихание на лѣтото, което търси въплощение.

Азъ знаехъ тогава, че то бѣше тъй близко, че то бѣше въ мене, и че тази съвършена сладостъ е цвѣнала въ глѣбинитѣ на моето собствено сърдце.

*

Азъ трѣбва да слѣза въ лодката; уви, мжчително минаватъ часоветѣ на брѣга! Пролѣтъта разцѣфтѣ и премина. И ето, на товаренъ съ увѣхнали, ненуждни цвѣтя, азъ чакамъ и се мжча.

Вълнитѣ станаха шумни, и по сѣнчестата пжтека треперятъ и падатъ жълти листа.

Каква празднота! Не усѣдешъ ли ти трептенията въ въздуха, отзвука на далечна пѣсенъ, която се нсои отъ другия брѣгъ?

*

Въ дълбокия здрачъ на дъждовния юлий съ нечути стжпки бродишъ ти, безмълвний, като нощъ отъ всички скритъ.

Утрото днесъ затвори очи, безучастно къмъ настойчивия зовъ на бурния източень вѣтъръ,

и гжста покривка засѣни вѣчно спящото лазурно небе.

Пѣсенъта на горитѣ замлъкна, и вратитѣ на кжщитѣ сж затворени. Ти си самотенъ пжтникъ по тая пустинна улица. О, мой единствени приятелю, о, мой възлюблени, вратата на моята кжща е отворена, не ме отминавай, като съновидение.

*

Не си ли вкжщи презъ тая бурна нощъ, приятелю мой? Небесата стенатъ като въ отчаяние.

Азъ не мога да спя презъ тази нощъ. Не веднажъ азъ отваряхъ вратата и гледахъ въ тъмнината, приятелю мой!

Нищо не се вижда предъ мене. Де ли минава твоя пжтъ!

Дали по мрачния брѣгъ на черна рѣка, или по далечнитѣ крайнини на тъмна гора ти бързашъ къмъ мене въ твоя невѣренъ мракъ, приятелю мой?

*

Ако деньтъ гасне, ако не пѣятъ птицитѣ, ако уморениятъ вѣтъръ е спрѣлъ да духа, завий ме съ покривалото на черния брѣгъ, както си завиль земята съ покривалото на съня, и както нѣжно си покриль листата на наведения лотосъ въ мрачината.

Отъ пжтника, чиято торба е праздна — дълго преди да настжпи края на неговото

пжтуване, чиито дрехи сж на дрипи и покрити съ прахъ, чиито сили сж изтощени, — сними позора и бедността и го обнови, като цвѣтець подъ покрива на твоята кротка нощъ.

*

Презъ нощъта на умората нека заспя азъ безгрижно, възлагайки всичкитѣ си надежди на тебе.

Това си ти, който хвърляшъ покривалото на нощъта върху уморенитѣ очи на деня, за да оживишъ неговия погледъ съ нова радостъ при пробуждането.

*

Той дойде и седна редомъ до мене, но азъ не съмъ се събудила. О, нещастие! Какъвъ ужасенъ сънь ми се присъни!

Той дойде въ тишината на нощъта; въ ржцетѣ си държеше арфа и моитѣ сънища звучатъ като нейнитѣ мелодии.

Уви, нощитѣ ми сж тѣй безплодни! Ахъ, защо не виждамъ оногова, чието дихание ме докосва на сънь?

*

Свѣтлина, свѣтлина! Запали я съ горещия пламъкъ на желанието!

Да бждешъ неугасващъ свѣтилникъ — ето твоя жребий, сърдце! Ахъ, смъртъта е твоятъ най-хубавъ дѣлъ!

Беда хлопа на твоята врата и ти вѣщае, че твоятъ Господь бодърствува и те зове на любовна срѣща въ нощния мракъ.

Небето е облачно и дъждътъ непрестаненъ. Азъ не зная какво ме вълнува тъй, азъ не зная какво става съ мене.

Блѣсналата за мигъ мълния още по-сгж-ствава тъмнината, и моето сърдце пипнешкомъ броди по оная пжтека, по която ме води музиката на нощта.

Свѣтлина! Свѣтлина! Запали я съ горещия пламъкъ на желанието!

Гръмъ ечи и вѣтъръ бушува. Нощта е черна като вжгленъ. Разпрѣсни тъмнината! Запали свѣтлината на любовта съ своя животъ!

*

Тежки сж веригитѣ, но сърцето ми страда, когато се опитвамъ да ги разкжсамъ.

Свобода — ето всичко, което желая, но срамно е да се надѣвамъ на нея.

Азъ зная, че въ тебе се криятъ безценни съкровища, и че ти си най-добриятъ мой приятель, но не ми стигатъ сили да измѣта смѣтътъ, която пълни моята кжща.

Дрехата, която ме покрива, е прахъ и смъртъ. Но като изгарямъ отъ ненависть къмъ нея, азъ я нося все пакъ съ любовь.

Безмѣрни сж моитѣ прегрѣшения, пороцитѣ ми — голѣми, а моятъ срамъ—потаенъ и тежъкъ, но когато прибѣгвамъ къмъ тебе

да търся своето спасение, азъ треперя отъ страхъ, че молбата ми ще бжде изпълнена.

*

Този, когото наричамъ съ моето име, плаче въ тази тъмница.

Азъ вѣчно изграждамъ нейнитѣ стени и споредъ това, какъ тя отъ день на день се издига къмъ небето, моята истинска сжщность се скрива.

Азъ се гордѣя съ висотата на тази стена и замазвамъ съ пѣськъ и глина най-малката пукнатина, и загубвамъ своята истинска сжщность.

Азъ излѣзохъ самъ на среща. Но кой е този, който върви следъ мене въ безмълвния мракъ на нощта?

Азъ свивамъ на страна, за да го избѣгна, но напразно.

Той дига прахъ съ нозетѣ си и присъединява своя силенъ гласъ къмъ всѣка дума, която кажа азъ.

Това е моето мъничко „азъ“, моятъ господарь, не познаващъ срамъ. Но азъ се срамувамъ да дойда къмъ твоята врата, заедно съ него.

*

Кажи ми, затворнико, кой те върли въ окови? „Моятъ повелителъ“, отговори затворникътъ. „Азъ мислѣхъ, че те

И.И. № 297/1906

надмина всички въ свѣта по богатство и сила, и скрихъ въ съкровищницата си всичкото богатство на моя повелителъ. Когато сънътъ ме победи, азъ легнахъ въ леглото, приготвено за моя господарь, а когато се събудихъ, видѣхъ, че съмъ пленникъ на своята собствена съкровищница.“

„Кажми ми, затворнико, кой изкова тази несъкрушима верига?“

„Самиятъ азъ,“ отвърна затворникътъ, „самиятъ азъ я изковахъ тъй грижливо. Азъ мислѣхъ, че моята непобедима мощъ ще покори цѣлия свѣтъ, и само азъ ще бжда свободенъ. Дене и ноше работѣхъ надъ веригата, нагорещявахъ я въ пламъка и я обсипвахъ съ жестоки, тежки дуари. И когато, най-сетне, работата бѣше свършена и халкитѣ споени здраво, азъ видѣхъ, че тя задуши самия мене.“

*

Съ всички сили гледатъ да ме задържатъ въ ржцетѣ си онѣзи, които ме обичатъ на тоя свѣтъ. А твоята любовъ не е такава, — тя е по-силна отъ силата, но ми оставя свободата,

За да не ги забравямъ, тѣ никога не се отдѣлятъ отъ мене. А ти все си оставашъ невидимъ.

Макаръ и да не те назовавамъ въ молитвитѣ си, макаръ и да не те нося въ сърдцето си, твоята любовъ къмъ менъ очаква моята любовъ.

*

Когато настана утрото, тѣ дойдоха въ
моя домъ и рекоха :

„Ние ще заемемъ едно малко кѣтче при
тебе“.

Тѣ казаха :

„Ние ще ти помогнемъ да служишъ на
своя Богъ и смирено ще вземемъ най-малката
часть отъ неговата милость“.

И седнаха и седѣха мирно и спокойно.

Но въ нощната тъмнина, силни и метежни,
тѣ нахлуха въ моето светилище и съ нечести-
ва алчностъ завладѣха жертвата на олтаря
Господень.

*

Отъ мене нека остане най-малка частица,
за да мога да кажа : ти си всичко.

Отъ моята воля нека остане най-малката
частица, за да не мога никога да те скривамъ.

Отъ моитѣ вериги нека остане най-малката
частица, за да бжда свързанъ съ твоята воля
— чрезъ веригитѣ на твоята любовь.

*

Дето мисълта е безстрашна и челото
гордо вдигнато ;

Дето знанието е свободно ;

Дето свѣтътъ не е раздѣленъ на клетки съ
прегради ;

Дето словата изхождатъ изъ глѣбинитѣ на истината ;

Дето неуморниятъ стремежъ простира ржце къмъ съвършенство ;

Дето свѣтлиятъ потокъ на разума не блуждае въ безплодна и мъртва пѣсѣчна пустиня ;

Дето разумътъ е насоченъ къмъ всички мисли и дѣла ;

Въ тѣзи небеса на свободата, Отче мой, да се пробуди моята страна !

*

Ето моята молба къмъ тебе, владико :
Съкруши до дъно бедността на моето сърдце.

Дай ми сили леко да понасямъ моитѣ радости и скърби.

Дай ми сили да направя плодотворна моята любовъ.

Дай ми сили да не отхвърлямъ никога беднитѣ и да не скланямъ колѣне предъ гордата властъ.

Дай ми сила да възвися своя духъ надъ дневната суета.

И дай ми сила съ любовъ да подчиня всичкитѣ си сили на твоята воля.

*

Азъ мислѣхъ, че моето странствуване се свърши при сетния предѣлъ на моитѣ сили, че моятъ пжтъ е затворенъ, че припа-

ситѣ ми се свършиха, и дойде време да търся приютъ въ безмълвната тъмнина.

Но виждамъ, че твоята воля е безкрайна. Когато старитѣ думи замиратъ на устата, нови се лѣятъ отъ сърдцето, и тамъ, дето се губи пжтеката, нова страна на чудесата се открива.

*

Че азъ жадувамъ тебе, само тебе, — нека сърдцето ми безкрай повтаря това. Всички желаня, които и день и нощъ ме смущаватъ, сж съвсемъ лъжливи и суетни.

Както нощъта крие въ своя мракъ молба за свѣтлина, тѣй въ глжбината на моето сжщество звучи викътъ: тебе, само тебе жадувамъ азъ!

Както бурята търси спокойствие, когато съ всички сили се бори съ покоя, така и моятъ бунтъ възстава срещу любовта и не млъква неговиятъ викъ: тебе, само тебе жадувамъ азъ!

*

Когато сърдцето се ожесточи и изсъхне, залѣй ме съ пороя на милосърдието. Когато въ живота изчезне радостъта, пролѣй потокъ отъ пѣсни.

Когато дневната суета вдигне своя шумъ отъ всички страни около мене, ела при мене, владетелю на тишината, съ миръ и покой.

Когато моето обеднѣло сърдце се смири

и свие, разтвори вратата широко, царю мой,
и влѣзь съ царска тържественостъ.

Когато лъжовни желаня ослѣпять моя разумъ, изпрати своитѣ мълнии и гърмове, о благий и бодърствуващйй.

*

Отдавна, отдавна въ сърдцето ми не е валѣлъ дъждъ, Господи. Небето е чисто. Никакво, макаръ и най-тънко, облаче не го омрачава, никакъвъ признакъ на дъждъ.

Изпрати, ако е такава волята ти, гнѣвненъ вихъръ, черъ като смъртъ и отъ край до край ослѣпи небето съ бичове отъ мълнии.

Но разпрѣсни, владико, този проникващъ въ всичко, безмълвенъ зной, неподвиженъ, парящъ и безпощаденъ, изгарящъ сърдцето съ безисходно отчаяние.

Да се спусне отъ висинитѣ облакътъ на милосърдието, като пълния съ сълзи погледъ на майката, когато бащата е разгнѣвенъ.

*

Защо стоишъ ти задъ всички други, мой възлюблени, и се криешъ въ сѣнката? Тѣ те блѣскаатъ и минаватъ по прашния пжтъ, безъ да те забелѣжатъ. Отдавна азъ те чакамъ тука и чезна, приготвила жертвоприношения за тебе, а минувачитѣ взиматъ цвѣтята едно по едно и моята кошница остана почти празна.

Мина утрото, и пладнята мина. Очитѣ ми натегнаха отъ дрѣмка въ вечерния сдрачѣ. Тѣзи, които се прибиратъ по домоветѣ, ме изглеждатъ и се усмихватъ, и азъ изгарямъ отъ срамъ. Азъ седя, като просекиня, закрила лице съ дрехата, и когато ме питатъ какво искамъ, азъ навеждамъ очи и не отговарямъ.

О, та и какъ да кажа, че чакамъ тебе, че ти си обещалъ да дойдешъ? Какъ да промълвя, за свой срамъ, че азъ ти нося даръ само бедността?

Ахъ, скрихъ азъ тази гордостъ въ глѣбинитѣ на своето сърдце.

Азъ седя на тревата и не свалямъ очи отъ небето, и мечтая за блѣсъка на твоето внезапно появяване: ще блѣсне свѣтлина, златни вѣтрила ще се развѣватъ надъ твоята колесница, и всички ще стоятъ очудени по пжтя, когато видятъ, че слизашъ отъ колесницата, за да вдигнешъ отъ земята и поставишъ редомъ до себе си това окжсано момиче, треперящо отъ срамъ и гордостъ, като лияна подъ лѣтния вѣтъръ.

Но времето минава, и не се чуватъ колелата на твоята колесница. Богати процесии минаватъ край мене съ шумъ и викове. Нима ще стоишъ ти мълчаливо въ сѣнката, задъ всички, а азъ сама ще чакамъ и плача, и ще чезна отъ напразни желаня?

*

Рано сутринта ние си пошепнахме единъ на другъ, че ще отплуваме на лодка, само ти и азъ, и нито една душа на свѣта не ще узнае за това странствуване безъ край и безъ цель.

Въ този безбрѣженъ океанъ, подъ твоята безмълвна, внимателна усмивка, моитѣ пѣсни ще се понесатъ свободни, като вълнитѣ, не-оковани отъ словото.

Нима не е вече време? Още ли има работа? Ето, вечерта вече слиза върху земята и въ угасващата дневна свѣтлина морскитѣ птици летятъ къмъ своитѣ гнѣзда.

Знае ли нѣкой, кога ще паднатъ оковитѣ, и лодката, като последенъ слънчевъ лжчъ, кога ще изчезне въ нощта?

*

Азъ не те очаквахъ, и ти, царю мой, влѣзе въ гърдитѣ ми неканенъ, като нѣкой отъ непознатата менъ тълпа, и съ печата на вѣчността запечати бързотечнитѣ мигове на моя животъ.

И днесъ, когато случайно си спомнихъ за тѣхъ и видѣхъ твоя знакъ, азъ забелѣзахъ, че тѣ сж прѣснати изъ праха и смѣсени съ радоститѣ и скърбитѣ на моитѣ празни, забравени дни.

Ти не изостави моитѣ детски игри, и стжпкитѣ, които азъ чувахъ въ моята детска стая, сж все сжщитѣ ония, които се носятъ като ехо отъ звезда къмъ звезда.

*

Ето моята радостъ : да чакамъ на пѣтя и да гледамъ, какъ сѣнка смѣнява свѣтлината и какъ падатъ поройни дъждове.

Вестители отъ незнайни свѣтове ме поздравляватъ и бързатъ по пѣтя. Сърдцето ми е пълно съ радостъ, и диханието на полъхващия вѣтеръ ми е сладостно.

Азъ седя на своя прагъ отъ ранна сутринь до сдрачъ и зная, че внезапно ще настане щастливиятъ мигъ, когато ще те видя.

Самотна, азъ се усмихвамъ и пѣя. А въздухътъ е пропитъ отъ сладкия мирисъ на надеждата.

*

Нима вие не чухте неговитѣ тихи стѣпки ? Той иде, иде, иде.

Всѣки мигъ, всѣки день, всѣка нощъ, всѣки вѣкъ, той иде, иде, иде.

Много пѣсни, печални и радостни, пѣхъ азъ, но въ тѣхъ винаги звучеше : той иде, иде, иде.

Въ благоуханнитѣ дни на слънчевия априль по горска пѣтчка той иде, иде, иде.

Въ мрака на дъждовнитѣ юлски нощи, въ гърмящата колесница на облацитѣ иде, иде, иде.

Въ скръбъта, която смѣнява друга скръбъ, — това сж неговитѣ стонове, които давятъ сърдцето ми, тогава радостта сияе въ мене отъ тѣхното златно докосване.

*

Азъ не зная отъ кои далечни времена ти идвашъ да ме срѣщнешъ. Твоето слънце и звездитѣ не могатъ да те скриятъ за винаги отъ мене.

Много утра и вечери се чуваха твоитѣ стѣпки и на сърдцето ми похлопваше твоя веститель и ме зовѣше тайно.

Азъ не зная отъ какво съмъ тъй разтревожена днесъ, и защо трепетна радостъ обхваща душата ми.

Като че ли дойде времето да привърша своята работа, и азъ усѣщамъ въ въздуха слабия ароматъ на твоео сладостно присѣствие.

*

Нощта почти премина въ напраздно очакване. Азъ се боя, че той внезапно ще дойде сутринята, когато ще заспя отъ умора. О, другарки, отворете му вратата, не му пречете да влѣзе.

Ако неговитѣ стѣпки не ме събудятъ, не ме будете и вие, моля ви. Азъ не желая да ме събуди звучния хоръ на птицитѣ или бурния вѣтъръ на празника на утринното слънце. Оставете ме да спя безгрижно, даже ако моятъ господаръ внезапно дойде до моитѣ врата.

О, мой сънь, драгоцененъ сънь, очакващъ само неговото докосване, за да изчезнешъ! О, мои затворени рѣсници, които ще се раз-

творятъ само при свѣтлината на неговата усмивка, когато той застане предъ мене като съновидѣние, изникналъ изъ мрака на съня.

Нека се яви той предъ мене като пръвъ отъ всички лъчи и образи. Първиятъ трепетъ на радостта въ моята пробудена душа нека бжде отъ неговия погледъ! И нека възвръщането отъ мрака на съня да се слѣе съ връщането къмъ него.

*

Утринното море на мълчанието се покри съ трепетъ отъ чуруликането на птицитѣ; и цвѣтята край пжтя станаха весели; и златни потоци се полѣха отъ междинитѣ на облацитѣ, а ние загрижено вървѣхме по своя пжтя, не обръщайки внимание на нищо.

Ние не пѣехме весели пѣсни и не се развличахме; не се отбивахме на пазаръ въ селото; ние вървѣхме мълчаливи и не се смѣехме. Ние не се бавѣхме по пжтя. Времето вървѣше и ние все повече и повече ускорявахме крачкитѣ.

Слънцето се издигна на пладне и гължбитѣ гукаха на сѣнка. Изсѣхналитѣ листа танцуваха и се виеха въ горещия въздухъ на пладнята. Момче овчарче дрѣмѣше и блѣнуваше подъ сѣнката на смокинята и азъ легнахъ на тревата до извора, за да си почине умореното ми тѣло.

Моитѣ спжтници се подиграваха съ мене. Тѣ гордо дигнаха глави и продължиха по-нататкъ, ни веднажъ не се обърнаха, ни вед-

нажъ не седнаха да си починатъ. Тѣ се скриха въ далечината, въ горещата гължбова мъгла.

По хълмове и долини вървѣха тѣ и се скриваха въ далечни страни. Слава на тебе, геройско войнство, по твоя безкраенъ пжтъ! Подигравкитѣ и упрѣцитѣ ме накараха да стана, но не намѣриха въ мене никакъвъ отзвукъ.

Спокойствието на разцѣфналия отъ слънцето зеленъ сдрачъ тихо се вливаше въ моето сърдце. Азъ забравихъ целта на моето странствуване и безъ съпротива потънахъ въ преплитането на сѣнки и пѣсни.

Когато най-сетне се събудихъ отъ дрѣмка и отворихъ очи, азъ видѣхъ, че ти стоишъ надъ мене и съ усмивка разсѣйвашъ моя сънь. О, какъ се бояхъ азъ, че пжтътъ ми ще бжде дълъгъ и уморителенъ и че трудно ще стигна до тебе!

*

Ти слѣзе отъ трона и застана при прага на моята колиба. Азъ бѣхъ сама и пѣехъ — и пѣсенъта ми достигна до твоя слухъ. Ти слѣзе отъ трона и застана при прага на моята колиба.

Много славни пѣвци има въ твоитѣ чертози и тамъ непрестанно се пѣятъ пѣсни. Но моята проста, тжжна пѣсенъ пробуди твоята любовъ. Тя се смѣси съ великата свѣтовна музика и съ цвѣтята. Като награда, ти дойде и застана на прага на моята колиба.

*

Отъ врата на врата по селската улица ходѣхъ азъ да прося милостиня, когато, подобно на дивенъ сънъ, се показа твоята златна колесница, царю на царетѣ.

Въ гърдитѣ ми затрепкаха надежди и помислихъ, че се свършватъ моитѣ злополучни дни, и стояхъ въ очакване на немолена милостиня, — съкровища, които ще се разпилѣятъ около мене.

Колесницата спрѣ предъ мене. Погледѣтъ ти падна върху мене и ти слѣзе отъ колесницата усмихнатъ. Азъ мислѣхъ, че настѣпва найсетне щастието на моя животъ. Но ти неочаквано протегна своята дѣсна ржка и рече:

„Какво ще ми дедешъ?“

О, какъвъ царственъ жестъ бѣше това — да протегнешъ ржката си и да просишъ отъ просякиня! Азъ се смутихъ и стояхъ въ нерешителность, и сетне бавно извадихъ отъ торбата си мъничко зрънчице и ти подадохъ.

Но колко голѣмо бѣше моето очудване, когато вечерята изтърсихъ торбата си и видѣхъ на земята мъничко златно зрънчице.

*

Нощта ставаше по-тъмна. Свърши се нашата дневна работа. Мислѣхме, че и последниятъ гостъ е пристигналъ вече и всички врати въ селото бѣха затворени, но нѣкой рече:

„Тепърва ще дойде царьтъ“.

Ние се засмѣхме и отвърнахме:

„Не, това е невъзможно“.

Стори ни се, че нѣкой тропа на вратата, но си рекохме, че това ще да е вѣтърътъ. Ние изгасихме свѣтилниците и отидохме да си легнемъ. Но нѣкой каза:

„Това е вестительтъ“.

Ние се засмѣхме и рекохме:

„Не. Това е вѣтърътъ!“

Въ полунощъ се чу нѣкъвъ звукъ. Въ сънъ ние помислихме, че това е далеченъ гръмъ. Земята затрепера, стенитѣ се залюлѣха и ние се събудихме. Но нѣкой каза, че това е звукъ отъ колесница. Ние прошепнахме въ полусънъ:

„Не, това е ехо на гръмъ“.

Бѣше още тъмно, когато заби барабанъ. Раздаде се гласъ:

„Ставайте! Не се бавете!“

Ние си турихме рѣцетѣ на сърдцето и треперѣхме отъ страхъ. Нѣкой рече:

„Погледнете — царско знаме!“

Ние станахме и извикахме:

„Не бива повече да се бавимъ!“

„Царътъ дойде, но де сж свѣтилниците, де сж венцитѣ? Де е мѣстото, приготвено за него? О, срамъ! О, позоръ! Де е престолътъ, де сж украшенията?“

Нѣкой рече:

„Напразни викове! Посрѣщнете го съ голи рѣце, отведете го въ празни покои!“

Отворете вратитѣ, нека звучатъ рогаветѣ отъ раковини! Въ глуха нощъ пристигна ца-

рътъ на нашето тъмно, мрачно жилище! Гръмъ раздрусва небесата. Тъмнината трепери отъ мълнии. Вземи парче отъ разкъсаната рогозка и го постели на двора. Съ бурята неочаквано пристигна царътъ на страшната нощъ.

*

Азъ желаехъ — и не посмѣхъ да ти по-
искамъ венеца отъ рози, украсяващъ
твоитѣ гърди. И азъ чакахъ до сутринята, до
твоего заминаване, за да събера неговитѣ
останки и своето легло. И, като просякиня,
азъ търсѣхъ на разсъмване не е ли останало
поне едно листенце.

Уви, какво намѣрихъ азъ? Какво остана
отъ твоята любовъ? Ни цвѣтя, ни благовония,
ни съсждъ съ ароматна влага. Остана само
мощень мечъ, блѣстящъ като пламъкъ и те-
жъкъ като ударъ отъ гръмъ.

Младата утринна свѣтлина озарява презъ
прозореца моето легло. Ранна птичка чуру-
лика и пита:

„Какво остана за тебе, жена?“

Да, ни цвѣтя, ни благовония, ни съсждъ
съ ароматна влага: твоятъ ужасень мечъ.

Азъ седя и се чудя — за какво ми е твоятъ
даръ? Азъ нѣмамъ кжде да го скрия. Азъ,
слабата, се срамувамъ да го нося, и ме боли,
когато го притискамъ до гърдитѣ си. И все
пакъ, съ гордостъ ще нося азъ въ сърдцето си
този твой даръ — бремето на мжкитѣ.

Отсега страхът не ще ме владѣе вече на този свѣтъ, — въ всѣка моя битка ти ще бждешъ победителъ. Ти ми прати смъртта за спжтница, и азъ ще я увенчая съ моя животъ. Твоятъ мечъ е при мене, той може да унищожи моитѣ окови, и за мене вече нѣма страхъ на свѣта.

Отсега ще захвърля всички накити. Господарю не моето сърдце, азъ не съмъ вече срамежливо, нѣжно момиче, азъ вече нѣма да чакамъ, да се крия и да плача. Ти ми даде своя мечъ — накити не ми сж нужни!

*

Прекрасна е твоята гривна, осѣяна съ звезди и изкусно украсена съ диаманти. Но още по-прекрасенъ е твоятъ мечъ, неговото блѣстящо острие, прилично на разперено крило на божествената птица Вишну, пронизано отъ гнѣвния пламененъ блѣсъкъ на залѣза.

То трепти като последенъ лжчъ на живота; то сияе като чистия пламъкъ на битието, който съ едно могжщо избухване унищожава всичко земно и суетно.

Прекрасна е твоята гривна, осѣяна съ диаманти, но твоятъ мечъ, о повелителю на гръмоветѣ, е надаренъ съ такава безмѣрна, страшна красота, че е невъзможно нито да го гледашъ, нито да мислишъ за него.

*

Азъ нищо не искамъ отъ тебе, азъ не ти казахъ даже името си. Когато ти излѣзе, азъ стоехъ мълчалива. Азъ стоехъ до кладенеца, подъ кривата сѣнка на дървото, и женитѣ си отиваха съ глинени стомни, напълнени до горе.

Тѣ ме зовѣха и викаха: „Ела съ насъ, времето отива вече къмъ пладне“. Но азъ все още се мжчехъ и бавѣхъ, унесена въ смѣтни мисли.

Азъ не чухъ какъ ти се приближи. Твоятъ погледъ бѣше печаленъ, когато се спрѣ върху мене, твоятъ гласъ звучеше уморено, когато тихо ми рече: „Ахъ, азъ съмъ пжтникъ, умиращъ отъ жажда“. Азъ се събудихъ на яве и налѣхъ отъ стомната вода въ твоята шепа. Листата шумѣха надъ насъ, кукувица кукаше въ гжстата джбрава и мирисътъ на цвѣтята б а б л и се носѣше отъ завоя на пжтя.

Азъ стоехъ онѣмѣла отъ срамъ, когато ти попита какъ ме казватъ. Наистина, какво направихъ за тебе, та да ме помнишъ? Но спомена за това, че азъ можахъ да ти дамъ вода и да утоля твоята жажда, ще живѣе въ сърдцето ми и ще го пълни съ нѣжностъ.

Пладне приближава, уморено пѣятъ птицитѣ, листата на н и м а шумолятъ надъ мене, а азъ мисля, мисля.

*

Сладка умора е въ сърдцето ти, и дрѣмка още склапя твоитѣ рѣсници.

Нима не стигна до тебе вестъта, че цвѣте-

то вече пламти съ царственъ блѣсъкъ между трънитѣ? Събуди се, събуди се! Не губи време напразно!

На края на камениста пжтека, въ страната на девственото мълчание, самотно седи моятъ приятель. Не го мами. Събуди се, събуди се!

Какво, ако небето затрепти въ зноя на пладнята? Какво, ако горещиятъ пѣсъкъ разхвърли покривалото на жаждата?

Нима нѣма радостъ въ глѣбинитѣ на твое-то сърдце? Нима при всѣка твоя крачка арфата на пжтя не ще зазвучи съ сладката музика на мжката?

*

Ето защо твоята радостъ е тъй велика въ мене! Ето защо ти слѣзе при мене! О, владѣтелю на небесата, върху кого би излѣлъ ти своята любовъ, ако не бѣхъ азъ?

Ти ме направи притежателка на всички твои съкровища. Въ моето сърдце е безкрайниятъ трепетъ на твоята радостъ. Въ моя животъ — твоята воля.

Царю на царетѣ, ти си се облѣкълъ въ красота, за да ме пленишъ. И ето — твоята любовъ се разтапя въ любовта на твоята възлюблена, и ние те виждаме въ тѣхния свършенъ съюзъ.

*

Свѣтлина, свѣтлина моя, свѣтлина, която пълнишъ свѣта, свѣтлина, която милвашъ погледитѣ, свѣтлина, която услаждашъ сърдцата.

Ахъ, свѣтлината танцува въ сърдцето на моя животъ, възлюблени мой; небето се разтваря, вѣтърътъ бушува, смѣхъ се носи надъ замята.

Воднитѣ кончета дигатъ своитѣ платна въ морето на свѣтлината. Лилиитѣ и яминитѣ разцѣфватъ въ вълнитѣ на свѣтлината.

Свѣтлина се сипе като злато върху всѣки облакъ, възлюблени мой, и елмази падатъ въ изобилие.

Веселие се лѣе отъ единъ листъ къмъ другъ, възлюблени мой, всичко ликува безмърно. Небесната рѣка е прелѣла брѣговетѣ си и радостта залива всичко.

*

Въ моята последна пѣсень да се слѣятъ всички радости: радостта, що кара земята да тъне въ буйно изобилие отъ тревы; радостта, що се вие въ танца на близнацитѣ — живота и смъртта — по необятния свѣтъ; радостта, що лети съ бурята, и съ смѣхъ раздрусва и пробужда живота; радостта, що въ сълзи се навежда надъ цѣфналия червенъ лотосъ на страданието, и радостта, що хвърля въ прахъ всичко, каквото има, и не знае думи.

*

Да, азъ зная, че това е само твоята любовъ, о възлюблени на моето сърдце: тази златна свѣтлина, що танцува по листата, тѣзи лѣниви облаци, що плуватъ по набето, това лѣхана, що прохлажда челото ми.

Утринната свѣтлина залива очитѣ ми: това ти пращашъ вестъ на моето сърдце. Твоятъ ликъ се скланя отъ висинитѣ, очитѣ ти гледатъ въ моитѣ очи, и сърдцето ми докосва твоитѣ нозе.

*

На морския брѣгъ на безкрайни свѣтове се срѣщатъ деца. Безкрайното небе е неподвижно и безспокойнитѣ води — бурни. На морския брѣгъ на безкрайни свѣтове се срѣщатъ деца съ викове и танци.

Тѣ строятъ кжщички отъ пѣськъ и играятъ съ празни раковини. Отъ увѣхнали листа тѣ правятъ корабчета и съ усмивка ги пускатъ въ безкрайната глѣбина. Деца играятъ на морския брѣгъ на свѣтоветѣ.

Тѣ не умѣятъ да плуватъ, тѣ не могатъ да хвърлятъ мрежи. Търсачи на бисери се спущатъ въ водата, търговци плуватъ на своитѣ кораби, а децата събиратъ камъчета и пакъ ги разхвърлятъ. Тѣ не търсятъ тайни съкровища, тѣ не могатъ да хвърлятъ мрежи.

Морската повърхность се смѣе, и бледно сияе усмивката на крайбрѣжието. Смъртоноснитѣ вълни пѣятъ неразбрани пѣсни на де-

цата, като майка, която люлѣе люлката на детето. Морето си играе съ децата и бледно сияе усмивката на крайбрѣжието.

На морския брѣгъ на безкрайни свѣтове се срѣщатъ деца. Буря се скита по небесното безпътие, кораби гинатъ въ незнайни води, наоколо е смъртъ, а децата си играятъ. На морския брѣгъ на безкрайни свѣтове е голѣмото сборище на децата.

*

Сънътъ, що долита до очитѣ на детето, — кой знае отде иде той? Казватъ, че той живѣе въ приказна страна, въ сдрача на гората, слабо освѣтявана отъ свѣтулки, дете висятъ две вълшебни пѣпки. Отъ тамъ дохожда той да цѣлуне очичкитѣ на детето.

Усмивката, що трепти по устнитѣ на детето, когато то спи, — кой знае де се ражда тя? Да, казватъ, че младиятъ, бледенъ лжчъ на лунния сърпъ се е докосналъ до края на едно чезнещо есенно облаче и въ блѣноветѣ на росно утро се е зародила усмивката, тази усмивка, що трепти по устнитѣ на детето, когато то спи.

Милата, нѣжна руменина, що цѣфти по бузичкитѣ на детето, — кой знае де се е крила тя? Да, когато майката е била младо момиче, тя е пълнила сърцето ѝ съ тихото и безмълвно тайнство на любовта, — милата, нѣжна руменина, що цѣфти по бузичкитѣ на детето.

*

Когато ти донасямъ пъстри играчки, дете мое, азъ разбирамъ, защо е тази игра отъ краски по облацитѣ и водата, и защо цвѣтята сж тъй ярки, — когато ти донасямъ пъстри играчки, дете мое.

Когато азъ пѣя, за да те накарамъ да танцувашъ, азъ разбирамъ защо звучи музика въ листата и защо вълнитѣ пращатъ своитѣ задружни гласове въ сърцето на унесената земя, — когато азъ пѣя, за да те накарамъ да танцувашъ.

Когато азъ пущамъ сладкиши въ твоитѣ жадни ржчички, азъ разбирамъ защо има медъ въ чашката на цвѣтето и въ плодоветѣ скрита сладость, — когато пущамъ сладкиши въ твоитѣ жадни ржчички.

Когато цѣлувамъ лицето ти, за да те накарамъ да се усмихнешъ, мило мое, азъ разбирамъ, каква радостъ се пролива отъ небето въ утринната свѣтлина и каква наслада дарява лѣтниятъ вѣтъръ на моето тѣло, — когато те цѣлувамъ, за да те накарамъ да се усмихнешъ.

*

Ти ме направи приятель на онѣзи, които не познавахъ до сега. Ти ме въведе въ жилища, чужди за мене до сега. Далечното ти направи близко и чуждиятъ — да ми бжде братъ.

Тежко ми е да напускамъ роденъ покривъ ; азъ забравямъ, че старото живѣе въ ново и че ти си винаги съ мене.

Презъ раждане и смъртъ, въ този свѣтъ или въ други свѣтове, кждето и да ме водишь ти, — ти си все сжщиятъ, единственъ спжтникъ на моя безкраенъ животъ, който свързвашъ сърцето ми съ невидимото чрезъ връзкитѣ на радостъта.

За този, който те познава, нѣма нищо чуждо, за него нѣма затворена врата.

*

При пустинна рѣка, срѣдъ високи треви, азъ ѝ казахъ: „Кжде отивашъ ти, девойко, притулила свѣтилника подъ дрехата си? Самотенъ и тъменъ е моятъ домъ — дай ми свѣтлината!“

Тя подигна за мигъ своитѣ тъмни очи и ме погледна въ лицето презъ здрача.

„Азъ дойдохъ при рѣката, — отвърна тя, — за да пустна свѣтилника по течението, когато угасне дневната свѣтлина“.

Самотно стояхъ азъ срѣдъ високитѣ треви и гледахъ слабо то пламъче на нейния свѣтилникъ, безвъзвратно отнасянъ отъ течението. Въ мълчанието на настжпващата нощъ азъ ѝ казахъ:

„Огньоветѣ сж запалени, девойко, де носишь ти своя свѣтилникъ? Самотенъ и тъменъ е моятъ домъ — дай ми свѣтлина.“

Тя вдигна своите тъмни очи и един миг бѣше въ нерешителностъ.

„Азъ дойдохъ, — рече тя най-сетне, — за да го посветя на небето“.

Азъ стояхъ и гледахъ нейния свѣтилникъ, безполезно плуващъ въ пространството.

Въ срѣднощния безлуненъ мракъ азъ ѝ рекохъ:

„Девойко, какво те кара да притискашъ свѣтилника до сърдцето си? Самотенъ и тъменъ е моятъ домъ — дай ми свѣтина!“

Тя постоя, помисли малко и ме погледна презъ сдрача.

„Своя свѣтилникъ азъ донесохъ на праздника на свѣтилниците“, — отговори тя.

Азъ стояхъ и гледахъ нейното малко пламъче, загубено срѣдъ другите огньове.

*

Какво божествено питие ти би желалъ да изпиешъ, Господи, отъ препълнената чаша на моя животъ?

Усѣщашъ ли радость, поете, като виждашъ своето създание презъ моите очи и като чувашъ мълчаливо чрезъ моя слухъ своята вѣчна хармония?

Твоятъ свѣтъ ражда слова въ моя умъ, твоята радость добавя музика къмъ тяхъ. Ти ми се отдавашъ въ любовта и чувствуваешъ въ мене своята собствена сладостъ.

*

Тази, която винаги е била въ глѣбинитѣ на моето сѣщество въ полусвѣтлината на блѣщуканията и отраженията, тази, която никога не е сваляла покривалата въ утринната свѣтлина, нека бѣде, Боже, моето последно приношение, облечено въ моята прощална пѣсенъ.

Словата се стремѣха къмъ нея, но бѣха безсилни да я достигнатъ; виковетѣ напрасно простираха къмъ нея жадни рѣце.

Азъ се скитахъ отъ една страна въ друга, като я пазѣхъ въ глѣбинитѣ на сърцето си, и около нея се въздигаше и падаше моятъ животъ,

Надъ моитѣ мисли и дѣла, надъ моитѣ сънища и мечти, царѣше тя, но си оставаше далечна и самотна.

Мнозина хлопаха на моята врата и питаха за нея и си отминаваха въ тѣга.

Никой во свѣта не я е видѣлъ въ лицето, и тя стоеше въ самота, очаквайки, че ти ще я познаешъ.

*

Ти си небе, но ти си и гнѣздо.

О, прекрасни, въ гнѣздото е твоята любовъ, която покрива душата съ краски, звукове и аромати.

Ето, дохожда утрото съ златна кошница, носейки въ дѣсната си рѣжа венеца на красотата, за да увенчае мълчаливо съ него земята.

И ето, дохожда вечерта по незнайни пж-течки, по безмълвни ливади, дето вече нѣма стада, носейки отъ западния океанъ на покоя прохладната влага на мира въ своя златенъ съсждъ.

Но тамъ, дето се е прострѣло безкрайното небе, дето се стреми да литне душата, цари непорочно бѣло сияние. Тамъ нѣма ни день, ни нощъ, ни форма, ни цвѣтъ, и ни една, ни едничка дума.

*

Твоятъ слънчевъ лжчъ долита до мене на земята съ разтворени обятия и презъ цѣлия дългъ день стои при моята врата, за да отнесе къмъ твоитѣ нозе облацитѣ, създадени отъ моитѣ сълзи, въздишки и пѣсни.

Съ безумна радостъ ти обличашъ своитѣ звездни гърди съ този плащъ отъ мъгливи облаци, като му придавашъ безбройни форми и извивки и го боядисвашъ съ вѣчно промѣнливи бои.

Той е тъй въздушенъ, тъй непостояненъ, тъй нѣженъ, тъй пълень съ сълзи и мраченъ — ето защо го любишъ ти, о непорочний и чистий! И ето защо той дръзва да омрачи твоята свещена бѣла свѣтлина съ своята сѣнка.

*

Сжщиятъ този потокъ на живота, който день и нощъ тече въ моитѣ жили, тече по цѣлата вселена и танцува размѣренъ танецъ.

Това е сжщиятъ онзи животъ, който радостно прониква презъ яраха на земята въ безбройнитѣ стебла на тревитѣ и се разлива на шумни вълни по цвѣтята и листата.

Това е сжщиятъ онзи животъ, който се люлъбе въ океана — люлката на ражданията и смъртта — въ приливитѣ и отливитѣ.

Азъ усѣщамъ, че частитѣ на моето тѣло ставатъ лжчезарни при докосването на този животъ. И моята гордостъ — е отъ това вѣковно туптене на живота, танцуващъ въ моята кръвъ.

*

Нима не можешъ ти да се радвашъ съ радостта на този ритъмъ? — да се въртишъ, да изчезвашъ, да се отдавашъ на водовъртежа на тази страшна радостъ?

Всичко върви напредъ, безспирно, безъ да се обръща и нѣма сила, която би спрѣла този стремежъ!

Подъ тази безспирна музика танцуватъ и отминаватъ годишнитѣ времена — бои, звукове и мирисъ се лѣятъ на безкрайни водопади въ изобилие отъ радостъ, която се разпъсва и умира всѣки мигъ.

*

Азъ трѣбваше нѣжно да отгледамъ своето азъ и да го насочвамъ къмъ всички страни, като хвърлямъ цвѣтни сѣнки върху твоята лжчезарностъ, — такава е твоята майя.

Ти самъ раздѣляшъ себе си и зовешъ своето отдѣлено азъ съ безбройни звукове. И това отдѣлено твое азъ е въ мене.

Горчивата пѣсенъ като ехо се разнася по небето на многоцвѣтни сълзи и усмивки, тревоги и надежди; вълнитѣ се дигатъ и спадатъ, сънищата се зараждатъ и изчезватъ. Въ мене е твоето собствено поражение.

Четката на деня и нощта украси съ безбройни рисунки стената, въздигната отъ тебе. А задъ тази стена е твоятъ престолъ отъ тайнствени криви линии, дето нѣма ни една права. Велико тържество — твое и мое — обхвана цѣлото небе. Отъ звукове — твои и мои — трепери въздухътъ и вѣкове изминаватъ само въ това, че ние се ту скриваме, ту появяваме.

*

Това е той, най-съкровениятъ, който пробужда моето същество съ своитѣ дълбоки, скрити докосвания.

Това е той, който омагьосва очитѣ и радостно свири по струнитѣ на моето сърдце, като реди ту сладостъ, ту горчевина.

Това е той, който вплита въ нишкитѣ на майя мимолетнитѣ отблески на злато и сребро, на лазуръ и зеленина, и въ гънкитѣ личатъ неговитѣ нозе, и азъ се забравямъ, като се докосвамъ до тѣхъ.

Минаватъ дни и вѣкове минаватъ, и винаги
подъ много имена, подъ много видове, въ
много пориви на радостъ и тѣга, той владѣе
въ моето сърдце.

*

Не въ отричането е свободата за мене.
Въ хиляди окови азъ чувствувамъ при-
грудкитѣ на свободата.

Ти винаги ми изливашъ свѣжата влага на
твоео разноцвѣтно и благоуханно вино и на-
пълвашъ този земенъ съсѣдъ до горе.

Стотина разни свѣтилници ще запали моятъ
свѣтъ и ще ги постави предъ жертвеника на
твоя храмъ.

Не, азъ никога не ще затворя вратата на
моитѣ сътива. Радоститѣ отъ зрѣнието, слуха
и усѣщането ще предизвикатъ твоята радостъ.

Да, всички мои измами ще изгорятъ въ
пламъка на радостъта и всички мои желанія
ще урѣятъ въ плодове на любовта.

*

Деньтъ угасна и сѣнки паднаха на зе-
мята. Време е да се отиде на рѣката
за вода.

Вечерниятъ въздухъ е пълень съ печал-
ната музика на водитѣ. Ахъ, той ме вика въ
сдрача. По загубената пжтечка не се виждатъ

минувачи, излиза вѣтъръ, леко почва да се вълнува рѣката.

Азъ не зная дали ще се върна въ кжщи. Азъ не зная кого ще срещна. Тамъ, при брода, въ малка лодка, нѣкой свири на лютня.

*

Твоитѣ дарове задоволяватъ всички нужди на насъ, смъртнитѣ, и все пакъ тѣ се възвръщатъ при тебъ безъ да се намалятъ.

Рѣката върши своята обикновена работа и бърза презъ села и полета; все пакъ, нейното неспирно течение се стреми да омие твоитѣ нозе.

Цвѣтетото услажда въздуха съ своя ароматъ; все пакъ неговата сетня участь е — да принесе въ жертва себе си на тебе.

Свѣтътъ не губи нищо като ти се покланя.

Хората схващатъ различно смисъла на думитѣ на поета; все пакъ тѣхниятъ последенъ смисълъ — си ти.

*

О, владико на моя животъ, трѣбва ли всѣки день да стоя предъ твоето лице? Скрѣстилъ ржце, о владѣтелю на свѣтоветѣ, трѣбва ли да стоя предъ твоето лице?

Подъ твоето необятно небе, въ мълчанието на усамотението, съ смирено сърце, трѣбва ли азъ да стоя предъ твоето лице?

Въ твоя работенъ свѣтъ, потъналь въ трудъ и борба, срѣдъ суетната тълпа, трѣбва ли да стоя азъ предъ твоето лице?

И когато моята работа на този свѣтъ ще бжде свършена, о, царю на царетѣ, трѣбва ли самотно и смирено да стоя азъ предъ твоето лице?

*

Азъ те познавамъ като мой богъ и стоя на страна, — азъ не дрѣзвамъ да те считамъ равенъ на мене и да се приближа. Азъ те познавамъ като мой отецъ и се надеждамъ предъ твоитѣ стѣпки — азъ не се докосвамъ до ржката ти, като до ржка на приятель.

Азъ не стоя тамъ, кждето ти слизашъ, като се наричашъ мой, не те притискамъ до сърдцето си и не те смѣтамъ за другарь.

Ти си братъ срѣдъ моитѣ братя, но азъ не ги забелѣзвамъ, не раздѣлямъ съ тѣхъ печалбата си, всичко дѣля съ тебе.

Въ радость и тжга азъ не отивамъ при хората — азъ дохождамъ при тебе. Азъ не се решавамъ да отдамъ живота си, — и не се хвърлямъ въ голѣмитѣ води на живота.

*

Когато свѣтътъ бѣше младъ и всички звезди сияеха въ своето първоначално великолепие, боговетѣ се събраха на небето и пѣха :

„О, съвършено зрелище, о пречиста радостъ!

Но единъ отъ тѣхъ изведнажъ извика :

„Струва ми се, че звездната верига е скжсана нейде и че една звезда липсва.“

Златната струна на тѣхнитѣ арфи се скжса, пѣсенъта имъ замрѣ и тѣ завикаха изплашени :

„Да, загубената звезда бѣше най-хубавата, тя бѣше славата на небесата“.

Отъ този день боговетѣ я търсятъ неуморно, отъ единъ къмъ другъ се носятъ викове, че съ нея свѣтътъ е изгубилъ радостъта.

Само презъ най-дълбокото мълчание на нощъта звездитѣ се усмихватъ и си шепнатъ една на друга :

„Направенъ трудъ! Ненарушено съвършенство е навсѣкжде!“

*

Ако не ми а сждено да те срѣщна презъ този мой животъ, дай ми вѣчно да чувствувамъ, че съмъ лишенъ отъ съзерцанието на твоето лице, дай ми ни за мигъ да не забравямъ, дай ми да чувствувамъ жилото на скръбъта въ моитѣ сънища и въ часоветѣ на бодърствуването.

Когато седя край пжтя, уморенъ и тежко дишащъ, когато почивамъ въ праха, дай ми вѣчно да чувствувамъ жилото на скръбъта въ моитѣ сънища и въ часоветѣ на бодърствуването.

Когато моитѣ покои сж укичени и въ тѣхъ звучи музика и весель смѣхъ, дай ми вѣчно да чувствувамъ, че на съмъ те повикалъ въ моя домъ, дай ми ни за мигъ да не забравямъ, дай ми да чувствувамъ жилото на скръбъта въ моитѣ сънища и въ часоветѣ на бодърствуването.

*

Азъ приличамъ на малко есенно облаче, което безполезно скита по небето, о мое вѣчно славно слънце! Твоето докосване още не ме е разтопило, не ме е слѣло заедно съ твоя лжчъ: и ето, азъ броя месецитѣ и годинитѣ, които ме отдѣлятъ отъ тебе.

Ако е такава твоята воля и ако въ това е твоята отрада, вземи моята плаваща пустота, украси я съ бои, позлати я съ злато, развѣй я по вѣтъра и я разпрѣсни въ чудеса.

И когато бжде волята ти — да свършишъ тази забава предъ нощъта — азъ ще разтая и изчезна въ тъмата или въ усмивката на бѣлото утро, въ прохладата на прозрачната чистота.

*

Въ дни на празнота азъ скърбѣхъ за загубеното време. Но то не е загубено, владѣтелю мой. Всѣки мигъ отъ моя животъ — е въ твоитѣ ржце.

Скритъ въ сърдцето на всичко сжествуваще, ти превръщашъ семената въ стѣбълца,

пъпкитѣ — въ цвѣтове, цвѣтоветѣ — въ пло-
дове.

Уморенъ, азъ заспахъ на празното легло
и мислѣхъ, че трудътъ е свършенъ.

Сутринта се събудихъ и видѣхъ, че моята
градина е пълна съ чудеса отъ цвѣтя.

*

Времето е безкрайно въ твоитѣ ржце,
Владико мой. Нѣма кой да брои твои-
тѣ минути.

Преминаватъ днитѣ и нощитѣ, вѣковетѣ
разцѣфватъ и вѣхнатъ, като цвѣтя. Ти умѣешъ
да чакашъ.

Единъ следъ другъ минаватъ твоитѣ вѣко-
ве и правятъ по-свършено мѣничкото диво
цвѣтче.

Ние не бива да губимъ време. Твърде бед-
ни сме ние, за да закѣсняваме.

И ето, времето минава, и азъ го давамъ
всѣкому, който го иска, и на твоя олтарь нѣ-
ма жертвоприношения.

При свечеряване азъ бързамъ отъ страхъ,
да не би твоитѣ врати да сж затворени и
виждамъ, че не сж, че още не е късно.

*

Майко, азъ ще украся твоитѣ гърди съ
огърлица отъ сълзитѣ на моята скръбъ.
Звездитѣ изковаха гривни отъ лжчи, за да

украсятъ съ тѣхъ твоитѣ нозе, но моята огърлица ще виси на твоитѣ гърди.

Богатството и славата изхождатъ отъ тебе и ти си властна да ги давашъ и отнимашъ. Но моята печаль — е моя изцѣло, и когато ти я принасямъ като жертва, ти ме дарявашъ съ своята милость.

*

Това е мжката на раздѣлата, която се разнася по цѣлия свѣтъ и поражда безбройни образи въ безкрайното небе.

Това е тжгата на раздѣлата, която цѣла нощъ гледа мълчаливо отъ една звезда къмъ друга и ражда съзвучия срѣдъ шумящитѣ листа въ дъжделивия сдрачъ на юлий.

Това е всеобемащата скръбъ, която прониква въ любовта и желанията, въ страданията и радоститѣ, това е тя, която вѣчно се топи и се разлива на пѣсни въ сърцето на поета.

*

Когато за пръвъ пжтъ войниците излѣзоха отъ чертозитѣ на своя повелитель, де скриха своята мощъ? Де бѣха тѣхнитѣ доспѣхи, тѣхното оржие?

Бедни и безпомощни изглеждаха тѣ и стрели като градъ се сипѣха върху тѣхъ, когато тѣ излѣзоха отъ чертозитѣ на своя повелитель.

Когато войниците се връщаха въ чертозитѣ на своя повелитель, де скриха тѣ своята мощь?

Тѣ захвърлиха меча и захвърлиха лжка и стрелата; миръ бѣше на челата имъ, тѣ оставиха плодоветѣ на своя животъ въ онзи день, когато се връщаха въ чертозитѣ на своя повелитель.

*

Смъртъта, твоята прислужница, е предъ вратата ми. Тя прегази незнайно море и донесе твоя зовъ въ моето жилище.

Нощъта е тъмна и въ страхъ е моето сърдце, — но все пакъ, азъ ще взема свѣтилника, ще отворя вратата и ще се склоня предъ нея съ приветъ. Защото това е твоята вестителка — предъ моята врата.

Азъ ще се преклоня предъ нея, скръстивъ ръце и съ сълзи на очи. Азъ ще се преклоня предъ нея и ще сложа при нозетѣ ѝ съкровището на моето сърдце.

Тя ще се завърне, изпълнила задачата, омрачила моето утро; и въ моя запусълъ домъ ще остане само моето напуснато тѣло, като последна жертва на тебе.

*

Съ угасваща надежда азъ ходя и я търся по всички ягли на кжщата, но нийде я нѣма.

Малъкъ е моятъ домъ и онова, що веднажъ излѣзе отъ него, никога не ще се върне вече.

Но безкрайно е твоето жилище, владико мой, и търсейки нея, азъ дойдохъ до твоята врата.

Азъ стоя подъ златния балдахинъ на твоето вечерно небе и отправямъ страстни погледи къмъ тебе.

Азъ стигнахъ до края на вѣчността, дето нищо не изчезва — ни надеждата, ни щастие-то, ни чертигъ на гледано презъ сълзи лице.

О, потопи моя опустошенъ животъ въ обятията на този океанъ. Дай ми да почувствувамъ загубената сладостъ отъ докосването до вселената.

*

Божество на разрушенъ храмъ! Разкъсанигъ струни на Вина не ти пѣятъ повече хваления. Вечерни камбани не напомнятъ за времето на твоето служение. Въздухътъ е тихъ и безмълвенъ около тебе.

Пролѣтенъ благоухаенъ вѣтъръ вѣе въ твоето напуснато жилище. Той спомня за цвѣтията — цвѣтията, които вече не ги донасятъ.

До сега скита твоятъ нѣкогашенъ служителъ, измжчванъ за милоститѣ, които му сж отказани. Презъ вечерния часъ, когато огньоветѣ и сѣнкитѣ се смѣсватъ съ тъмата на

праха, той се връща уморенъ къмъ разрушения храмъ съ жажда въ сърдцето.

Много празнични дни минаватъ въ мълчание за тебе, божество на разрушения храмъ. Много нощи за молитва минаватъ безъ запалени свѣтилници.

Много нови изобретения сж създадени отъ изкусни майстори и захвърлени въ свещения потокъ на забравата презъ нужния часъ.

Само божеството на разрушения храмъ пребивава безъ служители въ вѣчно пренебрежение.

*

Не се чуватъ повече грѣмки, шумни речи отъ мене, — такава е волята на моя повелитель. Отсега азъ говоря съ шепотъ. Речъта на моето сърдце звучи като тиха пѣсенъ.

Хората бързатъ на царския пазаръ. Всички купувачи и продавачи вече сж тамъ. Но азъ получихъ ненадеенъ отпускъ посрѣдъ день, въ най-голѣмия разгаръ на работата.

Тогава нека цѣфнатъ въ моята градина цвѣтя, макаръ да не е още време, и нека пчелитѣ по пладне почнатъ своето лѣниво брѣмчене.

Много време прекарахъ азъ въ борба между добро и зло, но на другаря на моитѣ празнични дни сега е угодно да позове моето

сърдце къмъ себе си, и азъ не зная защо е този зовъ къмъ лишена отъ смисълъ цель.

*

Въ деня, когато смъртта похлопа на твоята врата, какво ще ѝ предложишъ ?

О, азъ ще поставя предъ моята гостенка пълната чаша на моя животъ. Не, азъ нѣма да я изпратя съ празни ржце.

Всичкото сладко изобилие на моитѣ есенни и лѣтни нощи, цѣлата жътва и всички мои спестявания на моя трудовъ животъ азъ ще сложа предъ нея при свършека на моитѣ дни, когато тя похлопа на моята врата.

*

Оти, последно осжществяване на живота, смъртъ, моя смъртъ, ела и ми шепни!

Азъ те чакахъ отъ день на день, заради тебе азъ търпѣхъ радоститѣ и мжкитѣ на живота.

Всичко, което съмъ азъ, което имамъ, на което се надѣвамъ, и всичката моя любовъ, — всичко това вѣчно и скрито се е стремило къмъ тебе.

Цвѣтята сж изплетени, вѣнецътъ е готовъ за годеника. Следъ вѣнчавката годеницата ще напусне своя домъ и сама ще срѣщне своя господаръ въ мълчанието на нощъта.

*

Азъ зная, че ще дойде день, когато моятъ погледъ не ще види вече тази земя, и животътъ ще ме напусне мълчаливъ, хвърлилъ сетня завеса върху моитѣ очи.

А звездитѣ ще бодърствуватъ презъ нощта, и утрото ще дойде както винаги, и часоветѣ ще текатъ като морски вълни, що люлѣятъ печаль и радостъ.

Когато азъ мисля за края на моя животъ, преградата се руши и при свѣтлината на смъртта азъ виждамъ твоя миръ и неговитѣ съкровища. И най-низкиятъ дѣлъ е прекрасенъ въ него, прекрасенъ е и най-презрениятъ животъ.

Онова, за което напразно мечтаехъ, и оно-ва, което постигнахъ — нека ме отmine. Дай ми само това, което отхвърлихъ и презрѣхъ.

*

Азъ получихъ отпускъ. Пожелайте ми щастливъ пжтъ, братя! Покланямъ се на всички ви и се отдалечавамъ.

Ето, азъ връщамъ ключоветѣ отъ моята врата — и се отказвамъ отъ всички права върху моето жилище. Моля да ми дадете само нѣколко ласкави думи.

Дълго време ние бѣхме съседи, но азъ получихъ повече, отколкото можахъ да дамъ. Ето, съмва се вече, и свѣтилникътъ, който

озаряваше моя тъменъ жгълъ, угасва. Чувамъ зова и отминавамъ по моя пжть.

*

Въ часа на моето заминаване, пожелайте ми щастие, приятели! Небесата горятъ озарени и пжтьтъ ми ще бжде прекрасенъ.

Не питайте, какво взимамъ съ себе си. Азъ тръгвамъ на пжть съ празни ржце и съ сърдце, изпълнено съ надежди.

Азъ ще си туря брачния вѣнецъ. Покривалото на Странника не е за мене, и макаръ по пжтя да има опасности, азъ не усѣщамъ страхъ.

Вечерната звезда ще изгрѣе, когато пжтьтъ ми ще бжде свършенъ, и жални звукове отъ вечерни мелодии ще зазвучатъ при вратата на Утре.

*

Азъ не помня момента, когато за пръвъ пжть съмъ престжпилъ прага на тоя животъ.

Каква сила ме е накарала да се разкрия въ това велико тайнство, като горска пѣпка въ полунощъ?

Когато сутринята видѣхъ свѣтлина, азъ почувствувахъ изведнажъ, че не съмъ чуждъ на този свѣтъ, че неведомото, което нѣма ни

име, ни образъ, ме прие въ обятията си въ образа на моята майка.

Така сжщо и на смъртния часъ това неведомо ще дойде, като отдавно познато. И понеже азъ обичамъ живота, зная, че ще обикна и смъртта.

Детето плаче, когато майката го откъсва отъ дѣсната гърда, но то утихва веднага, щомъ намѣри лѣвата.

*

Въ часа на моята раздѣла съ земята, нека моята прощална дума бжде: това, което видѣхъ — е несравнимо.

Азъ вкусихъ отъ скритата сладость на лотоса, що цѣвти въ този океанъ отъ свѣтлина и съмъ блаженъ: нека това бжде моята прощална дума.

Въ тази безкрайна смѣна на формитѣ участвувахъ и азъ, и тукъ азъ видѣхъ лика на оногова, който не знае форма.

Цѣлото ми тѣло и всичкитѣ ми членове потрепераха отъ докосването на непознатото, и ако трѣбва да дбйде края, нека дойде — и нека това бжде моята прощална дума.

*

Играейки съ тебе, азъ никога не питахъ — кой си ти? Азъ не знаехъ ни радость, ни страхъ, — бурно течеше моятъ животъ.

Рано сутринъ ти ме будъше, като другаръ и ме водъше отъ една радостъ къмъ друга.

Тогава азъ не вниквахъ никога въ смисъла на пѣснитѣ, които ти ми пѣше. Гласътъ ми само долавяше напѣвитѣ и сърдцето имъ даваше отзвукъ.

Сега, когато времето за игра премина, какво зрелище ми предстои? Свѣтътъ, навелъ погледъ къмъ твоитѣ нозе, въ страхъ стои предъ тебе съ всичкитѣ си безмълвни свѣтила.

*

Азъ ще те украся съ трофеи — съ вѣнцитѣ на своето поражение. Не ми е по силитѣ да се скрия отъ непобедимото.

Зная добре, че гордостъта ми ще бжде сломена, че животътъ ще разкъса своитѣ окови въ безмѣрна мжка, и моето опустошено сърдце ще заривае съ пѣсень, като празна тръстика, и камъкътъ ще се стопи въ сълзи.

Зная добре, че лотосовитѣ листа не ще бждатъ винаги затворени и скривалището на тѣхния медъ ще се отвори. Отъ синьото небе къмъ мене ще се отправи погледъ и ще ме позове въ мълчание. Нищо не ще остане на мене, нищо — и смъртъта ще приема при твоитѣ нозе.

*

Когато оставя кормилото, ще дойде време да го вземешъ ти. Каквото трѣбва, ще бжде направено. Напусто е борбата.

Тогава мълчи, сърдце, и се примири съ своето поражение. И считай за щастие — да стоишъ тихо, тихо тамъ, дето ти е опредѣлено.

Моитѣ свѣтилници гаснатъ при всѣко подуване на вѣтъра, и когато се опитвамъ да ги запалая, забравямъ всичко останало.

Но азъ ще бжда мждъръ този пжтъ и ще чакамъ въ тъмнина, постлалъ своята рогозка на пода: и когато ти бжде угодно, Господи, мълчаливо ела и седни тукъ.

*

Азъ ще се хвърля въ глжбината на океана отъ форми, за да намѣря най-съвършения бисеръ на безформеното.

Свършено е плаването отъ едно пристанище къмъ друго въ моята похабена отъ вѣтроветѣ лодка. Отдавна минаха днитѣ, когато за мене бѣше щастие да се нося по вълнитѣ.

И сега азъ очаквамъ смъртъта въ безсмъртното.

Въ разкошнитѣ чертози при бездѣнната бездна, дето се ражда музиката по беззвучнитѣ струни, азъ ще взема арфата на моя животъ.

Азъ ще я настроя навѣки, и когато из-

тръгна последния ридающъ звукъ, ще я по-
ложя безмълвна при нозетѣ на безмълвния.

*

Цѣлиятъ мой животъ те търсѣха моитѣ
пѣсни. Тѣ сж, които ме водѣха отъ
врата къмъ врата и чрезъ тѣхъ азъ постиг-
нахъ свѣта.

Тѣ сж, които ме учеха на всичко. Тѣ ми
показваха тайнитѣ пжтища, тѣ откриха предъ
моя погледъ много звезди по небосклона на
моето сърце.

Тѣ ме водѣха цѣлъ день срѣдъ таинствата
въ страната на насладитѣ и мжжитѣ: но при
коя врата ме доведоха тѣ вечерята, въ края
на моето странствуване?

*

Азъ се хвалѣхъ предъ хората, че те поз-
навамъ. Твоя образъ тѣ виждатъ въ
всичкитѣ мои работи. Тѣ дохождатъ и ме пи-
татъ: „Кой е този?“ Азъ не зная какво да
имъ отговоря. Азъ казвамъ: „Наистина, не
мога да кажа.“ Тѣ ме ругаятъ и си отиватъ
съ презрение. А ти седишъ и се усмихвашъ.

Въ пѣснитѣ азъ влагамъ моята повестъ за
тебе. Тайна изпълни сърцето ми. Дохождатъ
и ме питатъ: „Открий ни тѣхния смисълъ.“
Азъ не знамъ какво да отговоря. Азъ каз-
вамъ: „Ахъ, кой знае какво значатъ тѣ!“

Съ смѣхъ и злоба отминаватъ тѣзи, които ме
питатъ. А ти седишъ и се усмихвашъ.

*

Въ единствено приветствие къмъ тебе,
Господи, нека се разтворятъ чувствата
ми и да се докоснатъ до този миръ при
твоитѣ нозе.

Като дъждовенъ юлски облакъ, наведенъ
низко надъ земята подъ тежестъта на неиз-
лѣзната влага, да се преклони душата ми
предъ твоитѣ врати, въ едничкото приветствие
къмъ тебе.

Нека слѣятъ моитѣ пѣсни всички свои съз-
вучия въ единъ потокъ и да потекатъ къмъ
морето на безмълвието въ единствено привет-
ствие къмъ тебе.

Като ято тжгуващи по родината жерави,
които день и нощъ летятъ къмъ своитѣ пла-
нински гнѣзда, да се устреми цѣлиятъ ми жи-
вотъ къмъ своята вѣчна обителъ въ един-
ствено приветствие къмъ тебе.

УНИВЕРСАЛНА БИБЛИОТЕКА

Подъ общата редакция на Сава Чукаловъ

Излъзоха отъ печатъ:

1. Рюнаръ Шилдъ — Капризитъ на любовта, повесть, преведе отъ шведски Ал. Шишмановъ 8
2. Х. Зудерманъ — Изгрѣвъ (Едно пжтуване до Тилзитъ), повесть, преведе отъ нѣмски Борисъ Д. Пауновъ 8
- 3-4. А. Олшаковски — Надъ живота и смъртта, романъ, преведе отъ полски Ал. Шишмановъ 16
- 5-6. Осипъ Чорни — Францъ Шубертъ, биографична повесть, преведе отъ ржкописа Сава Чукаловъ 16
- 7-9. Маила Талвио — Любовь, романъ, преведе отъ шведски Ал. Шишмановъ 24
10. Анатолю Франсъ — Кренкбилъ. Жанъ Марто, повести, преведе Камень Зидаровъ 8

Печататъ се:

11. Рабиндранатъ Тагоръ — Гитанджали, жертвена лирика, преведе отъ руски Сава Чукаловъ 8

12. А. С. Пушкинъ — Пикова дама. Кърджали, повести, преведе отъ руски Сава Чукаловъ 8
- 13-15. Францъ Молнаръ — Момчетата отъ Павловата улица, романъ, преведе отъ маджарски Борисъ Д. Пауновъ . . . 24
16. Ив. С. Тургеневъ — Пѣсенъ на тържествуващата любовъ, повестъ, преведе отъ руски Сава Чукаловъ . . . 8
- 17-20. Огюстъ Байи — Подъ огнени цѣлувки, романъ, преведе отъ френски А. Керемидаровъ 32

Печатането на нови номера продължава. Всѣки номеръ—8 лв.
 Всичко се изпраща до Издателство „ПРОСВѢЩЕНИЕ“ а. д.—София
 ул. Леге № 3 Пош. чек. смѣтка 2223

УНИВЕРСАЛНА БИБЛИОТЕКА

ПОДЪ ОБЩАТА РЕДАКЦИЯ НА САВА ЧУКАЛОВЪ

ИЗЛЪЗОХА ОТЪ ПЕЧАТЪ:

1. Рюнарь Шилдтъ — Капризитъ на любовта, по-
вестъ, преведе отъ шведски Ал. Шишмановъ 8.—
2. Х. Зудерманъ — Изгрѣвъ (Едно пжтуване до
Тилзитъ), повестъ, преведе отъ нѣмски Бо-
рисъ Д. Пауновъ 8.—
- 3-4. А. Олшаковски — Надъ живота и смъртта,
романъ, преведе отъ полски Ал. Шишмановъ 16.—
- 5-6. О. Чорни — Францъ Шубертъ, биографична
повестъ, преведе отъ ржкописа С. Чукаловъ 16.—
- 7-9. Маила Талвио — Любовъ, романъ, преведе
отъ шведски Ал. Шишмановъ 24.—
10. Анатолъ Франсъ — Кренкбилъ. Пютоа, повести,
преведе Каменъ Зидаровъ 8.—

ПЕЧАТАТЪ СЕ:

11. Рабиндранатъ Тагоръ — Гитанджали, жертвена
лирика, преведе отъ руски Сава Чукаловъ 8.—
12. А. С. Пушкинъ — Пикова Дама. Кърджали,
повести, преведе отъ руски Сава Чукаловъ 8.—
- 13-15. Францъ Молнаръ — Момчетата отъ Павловата
улица, романъ, преведе отъ маджарски Бо-
рисъ Д. Пауновъ 24.—
16. Ив. С. Тургеневъ — Пѣсенъ на тържествува-
щата любовъ, повестъ, преведе отъ руски
Сава Чукаловъ 8.—
- 17-20. Огюстъ Байи — Подъ огнени цѣлувки, романъ,
преведе отъ френски А. Керемидаровъ . . 32.—

Печатането на нови номера продължава. Всѣки номеръ — 8 лв.

Всичко се изпраща до Издателство „ПРОСВѢЩЕНИЕ“ а. д. — София

ул. Лего № 3

Пош. чек. смѣтка 2233

1. 51